

?WHAT IS NEW AGE MUSIC

<http://www.ghandchi.com/450-NewAgeMusic-plus.htm>

سام قندچی

موسیقی عصر جدید چیست؟

پیشگفتار

در سطور زیر می‌خواهم هموطنان ایرانی را با آنچه موسیقی عصر جدید یا نیو ایج New Age خوانده می‌شود آشنا کنم. البته لازم به یاد آوری است که من اصطلاح "موسیقی آینده نگر" را به اصطلاح "عصر جدید" ترجیح می‌دهم، ولیکن این موسیقی به نام نیو ایج یا عصر جدید شناخته شده است. دلیل عدم علاقه من به اصطلاح "عصر جدید" را در نوشتار "ترقی خواهی در عصر کنونی" <http://www.ghandchi.com/352-taraghikhahi.htm> مفصلاً توضیح داده ام که جنبش "عصر جدید" مترادف بسیاری از جریانات و کالت های واپسگرا شده است که بنظر من اصلاً قرابتی با آینده نگری ندارند. به هر حال به موضوع این موسیقی برگردم.

هر چند مطالعه این سطور ممکن است در ابتدا خیلی خسته کننده باشد ولی بشما اطمینان می‌دهم که جهت لذت بردن از موسیقی نیو ایج این توضیحات به گواه تجربه خوانندگان متن اولیه و ستونی که چند سال دربار این نوع موسیقی به زبان انگلیسی منتشر می‌کردم، بسیار مفید و مؤثر است. در رابطه با موسیقی نیو ایج خیلی به تداوم و تکرار در گوش کردن تکیه می‌کنم، و علت این امر هم خصلت این موسیقی است که آنطور که در متن نوشته ام، "در مقایسه با انواع دیگر موسیقی در گذشته که توجه خود را به عرصه آگاهانه شنوایی می‌دول داشته اند، موسیقی نیو ایج به عوض توجه اصلی اش به عرصه ضمیر ناخود آگاه معطوف است. به عبارت دیگر همانگونه که مثلاً صدای آب رودخانه، آواز پرندگان، و صدای اتوبوس یا قطار، با تکرار و تداوم، اساساً بطور ناخود آگاه بر روان ما اثر می‌گذارند، این موسیقی نیز به این شکل اثر بخش است."

جالب است که بیش از ده سال پس از نوشتن متن اولیه این نوشتار من افتخار آشنائی با آثار موسیقی نیو ایج یک موسیقیدان ایرانی بنام امیر بقیری را داشتم. موسیقی وی اساساً متمرکز بر روی سبک معینی از موسیقی نیو ایج بنام موسیقی فضائی است و او با بزرگان آن نوع موسیقی نظیر استیو روچ Steve Roach و مایکل استرنز Michael Stearns کار کرده است. جالب است که وی هم خیلی تعجب کرد که یک شنونده ایرانی نظیر من به موسیقی او علاقمند شده است. البته این نوع موسیقی در داخل ایران طرفداران زیادی دارد ولیکن در میان ایرانیان مقیم خارج کمتر از آن صحبتی می‌شود. درباره "موسیقی امیر بقیری" می‌توانید به مقاله من به زبان انگلیسی [161-] <http://www.ghandchi.com/161-AmirBaghiri.htm> با همین عنوان مراجعه کنید. در میان آثار امیر بقیری آلبوم وی بنام "زمان" بیش از همه کارهایش مورد علاقه من است که قطعاتی از آن را در این لینک سایت وی http://amirbaghiri.dse.nl/content_cd_time.htm می‌توانید گوش کنید.

نوشته زیر تلخیصی از متن اولیه به زبان انگلیسی [http://ghandchi.com/30-What_is_New_Sound.htm] به علاوه ملحقاتی از ستونی است که من برای دوسال در مجله "شبکه تمام زندگی Life Network Whole" در کالیفرنیا در سال های 1989 تا 1990 منتشر می‌کردم.

موسیقی عصر جدید چیست؟

در بدو آشنائی با موسیقی نیو ایج بسیاری می‌پرسند که تعریف موسیقی نیو ایج چیست؟ کمتر کسی می‌پرسد که موسیقی کلاسیک یا جاز و یا راک چیست چرا که آن انواع موسیقی جایگاه خود را در تجربه شنوایی ما کسب کرده اند. عرضه

مداوم انواع دیگر موسیقی بویژه از طریق وسائل ارتباط جمعی در میان شهرنشینان در بیشتر نقاط جهان باعث شده که تشخیص و علاقه به آن انواع موسیقی بصورت عقل سلیم جلوه گر شود. در صورتیکه موسیقی نیو ایج برای جوانز "گرمی Grammy" تازه در سال 1987 برسمیت شناخته شد و در آن سال برای اولین بار به این نوع موسیقی جوایزی اختصاص یافت.

گوش کردن دوباره و دوباره به هر نوع از موسیقی که تازه است تنها راهی است که میوان جایگاه مطلوب برای درک آن موسیقی تازه را در روان خود کشف کرد. بنابراین از چنین تجربه ای است که میتوان قطعات پر محتوا تر را از آثار ضعیف تر تمیز داد و از آن ها لذت برد. در رابطه با موسیقی نیو ایج همانطور که قبلاً اشاره کردم دلیل دیگری نیز برای تداوم و تکرار در گوش کردن وجود دارد و آنهم این موضوع است که بیش از هر نوع دیگر موسیقی در گذشته که توجه خود را به عرصه آگاهانه شنوایی مبذول داشته اند، موسیقی نیو ایج به عکس توجه اصلی اش به عرصه ضمیر ناخود آگاه بشر معطوف است. همانگونه که مثلاً صدای آب رودخانه، آواز پرندگان، و صدای اتوبوس یا قطار، با تکرار و تداوم، اساساً بطور ناخود آگاه بر روان ما اثر میگذارند، موسیقی نیو ایج نیز به این شکل اثر بخش است.

بنظر من موسیقی نیو ایج بر مبنای 5 اصل قابل تعریف است:

- 1- موضوعاتی که الهام بخش این موسیقی و سرچشمه خلاقیت موسیقی دانان نیو ایج هستند موضوعات گلوبال هستند مثلاً بیابان تم آلبوم جاده ابریشم اثر کیتارو Kitaro موسیقی دان معروف ژاپنی است، فضای سبز تم آلبوم پائیز اثر جرج وینستون George Winston پیانیست معروف شمال کالیفرنیا است. صلح تم اصلی آلبوم آندراس ولن ویدر Andreas Vollenweider هنرمند سوئیسی بود که اولین جایزه گرمی نیو ایج را گرفت. فضا تم اصلی آلبوم موسیقی آرام Quiet Music اثر استیو روچ Steve Roach موسیقیدان آمریکایی اهل کالیفرنیا است. یا عشق تم اصلی اولین آلبوم آنیا هنرمند ایرلندی است. یعنی بیابان، فضای سبز، صلح، یا فضا، یا عشق، موضوعاتی هستند که تعلق به یک ملت خاص ندارند. این گونه تم های گلوبال الهام بخش موسیقیدانان نیو ایج هستند. شایان توجه است که حتی یک مارش نظامی در میان بیش از 4000 اثر این موسیقی که من بر رسی کردم نیافته ام در صورتیکه در موسیقی کلاسیک که توجهش به فرهنگ دولت های ملی در حال رشد معطوف بود بسیاری مارش های نظامی پرداخته شده است. خلاصه کنم، موسیقی نیو ایج نظیر هنر رنسانس با وجود اینکه تم های مختلفی را در بر میگیرد یک برداشت فلسفی عمومی-جهانی را در بطن خود دارد که وسیعتر از هومانیزم رنسانس بوده و بر نوعی هارمونی انسان و طبیعت متکی است.
- 2- دومین ویژگی موسیقی نیو ایج این امر است که از تجربه موسیقی همه جهان بهره میجوید و فقط به سبک موسیقی غرب و یا شرق خود را محدود نمیکند. از این نظر برخی هنرمندان کلاسیک اوایل این قرن نظیر کلود دبوسی Claude Debussy و اریک ساتی Erik Satie را میتوان پیش کسوتان موسیقی نیو ایج قلمداد کرد. بهترین نمونه این آمیزش سبک ها را در موسیقی نیو ایج میتوان در کارهای هنرمند آلمانی دویتر Deuter مشاهده کرد. در واقع این برداشت امتزاج در سبک های نقاط مختلف جهان باعث باز آفرینی و یا ارتقاء بسیاری از سبک های گذشته نیز شده است. مثلاً کارهای بوراف را میتوان جاز نیو ایج خواند و آثاری نظیر "رایحه های یک رؤیا" اثر دانیل کوبیالکا Daniel Kobialka را میتوان کلاسیک نیو ایج نامید.
- 3- سومین ویژگی موسیقی نیو ایج این است که موسیقی دانان این هنر برای موسیقی خود هدف قائل هستند. اگر اکثر موسیقی دانان کلاسیک سعی میکردند موسیقی خود را مستقل از هر خواست و هدفی نشان دهند برعکس موسیقی دانان نیو ایج تأکید بر اعلام هدف خود دارند. البته این امر به معنی تحمیل هدف خود به شنونده نیست و فقط صداقت موسیقی دان در بیان هدف خود است. برای موسیقی دانان کلاسیک ارتباط بین آنچه هنرمند احساس میکرد و آنچه شنونده درک مینمود رابطه ضعیفی تصور میشد. اما موسیقی دانان نیو ایج به هدف خود در موسیقی خود نظیر فیلسوف و موسیقی دان روسی گورجیف مینگردند که موسیقی را وسیله ای برای نو سازی انسان قلمداد میکرد. در این رابطه یکی از اساسی ترین ایده آل ها و هدف های موسیقی دانان نیو ایج رابطه نوینی بین انسان ها با یکدیگر در هارمونی بین انسان و طبیعت است که در آن دو طرف نظیر دو رقصنده ماهر با یکدیگر در هارمونی عمل میکنند بدون آنکه هیچ کدام کنترل کننده و یا کنترل شونده باشد. این نوع رابطه متقابل سینکرونیستی synchronistic خوانده میشود که در آن باره در نوشتار "رقص در آسمان"

[<http://www.ghandchi.com/291-RaghsDarAsemAn.htm>] مفصلاً بحث کرده ام، و موسیقی نیو ایچ

در پی دامن زدن به اینگونه روابط در میان انسانها و نیز بین انسان و طبیعت است که گامی جلوتر از روابط متقابل و مساوی بین آحاد ملل، اقوام، و جنس ها تلقی میشود. من در این باره نیز در نوشتار "مدرنیسم و معنای زندگی" [<http://www.ghandchi.com/359-Modernism.htm>] به تفصیل بحث کرده ام.

4- چهارمین ویژگی موسیقی نیو ایچ در استفاده غیر سنتی از ادوات موسیقی است. مثلاً آندریاس ولنویدر Andreas Vollenweider سوئیسی آنقدر در نواختن چنگ نوآوری ارائه کرده است که دیگر بسختی میتوان ابزار موسیقی او را چنگ نامید. یا اینکه دوپتر Deuter آلمانی سه تار شرقی را آنقدر متفاوت مینوازد که گویی ابزار دیگری است. پیانو جرج وینستون و گیتار مایکل هجز Michael Hedges هم با نوازش سنتی این ادوات خیلی متفاوت است. نوآوری ها در عرصه موسیقی الکترونیک-کمپیوتری و لیزر نظیر مایک ژاره در فرانسه و همچنین در سبک موسیقی فضائی نیو ایچ که درباره آن بیشتر در پایان این مقاله توضیح میدهم، بسیار چشمگیرند.

5- آخرین ویژگی برجسته موسیقی نیو ایچ در ارتباط عمیق این موسیقی با حالت و یا روحیه معین شنونده است که میتوان از این نظر هم موسیقی نیو ایچ را به گروه های زیر تقسیم کرد:

a. بعضی آثار بسیار شادی آفرین هستند نظیر آلبومی بنام "اشعه خورشید زیر آب" اثر گروه تانجرین دریم Tangerine Dream و یا اولین برنده جایزه گرمی در این نوع موسیقی اثری بنام "نزول بر کره ماه" the Moon Down اثر آندریاس ولن ویدر Andreas Vollenweider.

b. برخی آثار سرحال آورنده هستند نظیر جاده ابریشم اثر کیتارو Kitaro و یا "صبحانه عمیق Deep Breakfast" اثر ری لینچ. صبحانه عمیق ابعاد تصویری زیادی را در اندیشه شنونده میگسترده و موسیقی ایده آلی برای کارهای خلاق نظیر نقاشی است.

c. برخی قطعات تفکر بر انگیز هستند نظیر آلبوم پائیز اثر جرج وینستون و یا "نور گذشته" اثر ویل آکرمن Will Ackerman. همچنین آثاری نظیر "آرزوهای دل" اثر کریس اسپریس که تداعی روحیات رمانتیک است.

d. برخی آثار آرامش بخشند نظیر آلبوم "تصاویر" اثر آن لاک Anne Locke هنرمند انگلیسی و یا نوازش چنگ در قطعه "آرامش دریا" اثر جرجیت کلی که به احساس آرامش در انسان میافزاید. قطعاتی نظیر سری آلبوم های گلدن ویج Voyage Golden به نحو شایسته ای لایه های مختلفی از صداهای طبیعت را بوسیله سینتسایزر با یکدیگر آمیخته و آرامش جنگل و دریا را در فضای ذهنی شنونده تداعی میکند.

e. بالاخره اینکه برخی آثار برای تمرکز حواس و تأمل اندیشمندان meditation مناسب هستند نظیر آلبوم "موسیقی برای ظن" Music for Zen Meditation اثر تونی اسکات Scott Tony.

همچنین کارهای موسیقی فضائی پس از حدود 50 بار شنیدن مداوم در استماع بعدی اثر عمیقی دارند. نظیر آلبوم ملقب به "موسیقی آرام" Quiet Music اثر هنرمند جنوب کالیفرنیا استیو روچ Steve Roach. لازم به تذکر است که سبک موسیقی فضائی نیو ایچ به خودی خود تحول مهمی همپراز خلق موسیقی سمفونیک است. اگر قبل از خلق سمفونی گوش انسان به شنیدن فقط یک ابزار موسیقی در هر زمان معین عادت داشت، بعد از تحول موسیقی سمفونیک بسیاری از شهرنشینان آموختند که صدای تعداد زیادی ادوات موسیقی را همزمان بشنوند. بهمین دلیل روستائیان که تجربه کمتری در شنیدن همزمان ادوات موسیقی دارند موسیقی سمفونی را خیلی شلوغ و غیر قابل درک مییابند.

موسیقی فضائی تحولی در همین سطح است. در واقع در این سبک چند تم مختلف موسیقی همزمان نواخته میشوند. در ابتدا گوش انسان که عادت به دنبال کردن فقط یک تم دارد در میان اصوات سرگردان میشود. اما کم کم جایگاه جدیدی در ذهن انسان برای این نوآوری عظیم باز میشود و لایه های مختلف صدا نظیر الوان نور در منشور شنوائی ما یگانگی خود را باز مییابند. آثار کسانی نظیر استیو روچ Steve Roach، مایکل استرنز Stearns Michael، ریچارد برمر Richard Burmer و موسیقی دان ایرانی امیر فقیر Amir Baghiri بهترین نمونه های موسیقی فضائی هستند.

تحولاتي در سطح اپرا در قطعات آواز و نيز كارهاي مختص ضمير ناخود آگاه subliminal يا آثاري نظير باروك كه توان آموزش انسان را بالا ميبرند و همچنين ويدئو تصويري كه خاصيت همزمان تصوير و صدا synesthesia را امكان پذير ميكند در اين موسيقي وجود آمده اند كه در متن انگليست اين مقاله به آنها اشاره کرده ام.

يكي از كتب جالبي كه در باره اين موسيقي نوشته شده است كتابي با عنوان "New Sounds" اثر "John Schaefer" است كه به زبان انگليسي است و مطالعه آنرا به علاقمندان توصيه ميكنم.

سام قنچي، ناشر و سردبير
ايرانسكوپ

<http://www.iranscope.com>

31 مرداد 1385

August 22, 2006

متن مقاله انگليسي

<http://www.ghandchi.com/450-NewAgeMusicEng.htm>

مقالات تتوريك

<http://www.ghandchi.com>

فهرست مقالات

<http://www.ghandchi.com/SelectedArticles.html>